Улюблеці долі

Давид Данилов-Абросімов

— З днем народження! Бажаю добробуту..., — шкільний друг нарешті купив дім у Швеції. Лука радий за нього.

— Привіт. А твоя мати, як вона? — вривається у розмову теща друга, стара людина але і міцна й активна.

— Дякую. Все добре. Жива.

— Скажи мені, дорогенький. Ти можеш купити квартиру в ЄС? — несподівано цікавиться чужа теща з відчутною хитринкою.

— Ні. Тепер що жебрак. У часи війни усі здобутки стали марні, — каже Лука з гіркотою. Питання було заздалегідь сформоване як і знання відповіді. Не вміють старі люди ховати людські недоліки. Гріхи стають видимі, мов на картині Босха.

— Ще у 90-ті зрозумів: в Україні нічого доброго не буде, — шкільний товариш повернув собі телефон.

Недоречна спроба виглядати якщо не самим сильним то самим розумним. Наче вважається за дурість залишатися вірним Батьківщині.

— Ми ж з тобою обрали незалежність країни. Не пам'ятаєш?

— Молодість. Не виправдались надії.

Чолов'яга народився і виріс в Україні, а став настільки байдужим та цинічним, — переймається Лука.

"Одне коло престижних шкіл. Місто в місті. Тусня малоліток. Чорна кава п'ється літрами: "Бухенвальд", "Гаршина", "Мурзилка"... Ритуал почесний. За жаркими прилавками рулять заклопотані тітки в однакових фартушках з рюшами. Кварцовий пісок. Розпечені барки джезви сідають на мілину. Оксамитова піна. Смак для дорослих.

Днем сходки новачків автолюбителів у "Дружбі", на висоті перехрестя шумної Сумської де починається крута Весніна, по ній повільні трамваї розганяються згори у напрямку Салтівки.

До ночі пафосні вечері з дівчатами у спокої "Могили". Парк Молоді. Привітна хрипота Кріса Рі, саксофон Санборна. У вітринах сутінки. Відображення. Наші юні самовдоволені пики на темному фоні шпилів церкви і цвинтарних хрестів. Романтика. Культ невмирущої сучасності поруч із тлінними брамами чотирьох старовинних кладовищ.

Бармен точно бос над бомондом. Харизматичний Надар. До сторічного ювілею йому недотягнути. Не схоче ділитись, прогинатись під новий світ, його вб'ють молодим. Пам'ятаємо славного господаря, на початку "перестройки" в нього був найкращий у місті гриль. Затишок головної "Могили" має окремий, неповторний шарм. Коронна страва: товстенний шмат соковитого, прожареного м'яса ледь вміщається на пласкій тарелі. Ціна гурманству червонець на двох, не так і дешево для ловеласів СРСР.

Звичаї радянської шпани пом'якшуються, але міцна пам'ять о бійках район на

район. Центру заздрять. Його навідують гастролери і кулачники з харківських окраїн. Актуальна небезпека нарватися на шмон. Немає сенсу ризикувати на побаченні з дівчиною і заради форсу швендати по чужих вулицях. Обережність людства — це жирний плюс для нас, сервіс без черг у топовому Барі".

Перекреслити першу дію яскравої вистави "Життя" і забути? Не віриться що так бува.

Друзі давно покинули Вітчизну. Спілкуються три рази на рік: дні народження і новорічне свято.

— …здоров'я, щастя!… — бажає Лука іншому приятелю, — пам'ятаєш, як ти приїхав і ми купували ялинку? На нашому сумському ринку неадекватні ціни…

"Глибокий вечір. Ожеледь. Вогкі панцири простих і коштовних автомобілів. Обережний рух прожекторів, різноманітних фар, палітра світлофорів. Мерехтіння відталої вологи на заїжджених до чорноти дорогах. Контраст засніжених мов стерильних тротуарів. Різнокольорові лінзи теплих вікон висотних будівель і старовинних особняків. Самотні воскові свічки у святилищах церков. Мережива вуличних гірлянд множать роздрібнену електричну зорю й ось-ось замінять сонце. Популярна "Склянка" відблискує наче діамантова: один з п'яти входів у метро з брущатки "Свободи", самої великої площі Європи.

Тепло і світло рідних домівок всередині урбанізованого царства, лише декілька хвилин променаду.

Чавунні одноногі атланти тримають важкі ліхтарі. Серце новорічного гуляння: міська ялинка, сяйво кращих лісових зірок у велетенському посоху зими. З усіх сторін чарівна музика. Розмаїття мелодій нашаровується мов один невагомий, святковий торт.

Розсип світлячків затишних кафе і шикарних ресторанів. Стіни світлової реклами, кришталь вітрин бутиків і торгових салонів.

Багатий барвами історичних подій і співаючими каскадними фонтанами Парк Шевченка товаришує з однолітком — двохсотлітнім університетом Каразіна. Опівночі Тарас і Василь на кам'яних постаментах не піднімуть бокали з шампанським, але під софітами побажають українцям щастя та добра.

Поруч титан конструктивізму — Держпром, підкреслений світлодіодним промінням. Пішоходи у швидких розмовах блимають екранами телефонів. Курці малюють гіпотенузи і катети іскорками сигарет.

Ілюмінація підвісного мосту. Ближче до Клочківської, нас чекає стихійний ялинковий базарчик. Маячок кишенькового ліхтарика в просмолених руках продавця.

Харків, мільярд мирних вогнів заради містян."

Поки Лука занурювався у спогади, розмова зіткнулась з геополітикою. Війна оголює людську душу скоріше ніж психолог знімає обгортку з цукерки.

— Треба звільнити Україну до кордонів 91 року. Воюємо доки не знищимо ворога! — якось негарно розхоробрився заокеанський інженер. Схоже, то була його звична поза

для враження на свою подругу.

Давно куплено двоповерховий котедж. Все гаразд, окрім дружини. Добрі аборигени надали їй перспективу кар'єри та стали мішенню лихослів'ю. Що там доля простих українських солдат, коли погляд генеральський. У політиці вона сліпа на обидва ока, однак має гонор. Партнерки беруть владу без бою. Неспішно, непомітно зв'язують ручки-ніжки своїм командирам, скручують кляп. Що з тим поробиш. Еміграція обмежує доступ до свіжих троянд і найкращим флористам. Ні понтами, ні грошима не можуть вони вчарувати жінок. Бути зіркою кайфово на своєму небі. Зміна орбіти перетворює й сонце на каміння.

— Добре. Хто буде робити солдатську справу? Маєш бажання? Приїжджай. Допоможи боронити рідну державу!

— На особисте перейшов? Ти звертаєшся до громадянина Америки.

— Звісно. Це дає тобі право з безпечної відстані посилати людей на смерть? Іноді знімай жінку з шиї. Ти зробив з неї окулістку проте вона встигає і тобі й пацієнтам погіршувати зір.

— А це до чого? Не дзвони мені! — екс-співвітчизник подивився у дзеркало і жбурнув його за поганий вигляд.

У фіналі ХХ століття почалась нова історія. СРСР вмер як штучна ідея і хворий організм. Росія приховала люмпенську душу і заспівала буржуазні пісні. В наших вільних степах, повних хліба золотого колосся, настав вічний Мир.

Великий, могутній Харків. Грандіозні можливості поруч з великим безробіттям, жебрацтвом. Мільйон містян мріє стати мільйонерами, ще мільйон задовільнить менша цифра. Молоді шукачі кращого життя, прощаючись з друзями, тиснуть руку сильним. До розвинутого западу їдуть ті, хто не витримав труднощів. Україна залишила собі міцних і витривалих, справжніх улюбленців долі.

Ми пройшли бандитські 90-ті без захисту поліції. Приборкали галопуючу інфляцію без банківської опіки. Пережили важкі десятиліття без соціальних допомог. Без паніки зустріли і побороли мирову фінансову кризу.

Ми зберегли наївність. Гадали що гірше вже не стане, бо будували добру і щасливу країну.

Поважні московські птахи приїжджали до нас заробляти гроші, купляти смачну їжу, фрукти і вино, відпочивати під нашим теплим сонцем, гуляти по наших розкішних сучасних парках.

Але птах чорної заздрості несе яйця війни. Повернувся кремлівський дракон заради вбивства світлих душею, волелюбних українців.

Давнішні емігранти помітили трагічні події здалеку і, на похоронах богатирів, відчули себе улюбленцями долі.

2026